

ਵਾਹ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹ ! ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਪੇਖੀਆਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਆਹ ।

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬੌਡੇ

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਮਰੋਂ ਪੱਕੇ ਤੇ ਬੱਗੀ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲੇ ਮਨੁਖਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਜੀਭ ਰਸ, ਕੰਨ ਰਸ ਜਾਂ ਦੇਹੀ ਨਾਦ ਵਰਗੀ ਹਰਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਸਨੂੰ ਆਪਦੀ ਉਮਰ-ਰੁਥਬੇ ਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਵਾਸ਼ਨਾ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਲੋਕ ਉਸ ਵੱਲ ਹੱਥ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ। ਸਮਾਜ 'ਚ ਉਸਨੂੰ ਚੌਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿਸਨੇ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਦਾਹੜੇ ਹੋਈਆਂ ਕੇ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਲੀਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਚੌਰਿਆਂ ਦਾ ਦਿਸ਼ਾ ਦੁਰਹਾਇਆ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤੀ ਲੰਬੀ ਗੱਲ ਨਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੌ ਹੱਥ ਰੱਸਾ ਸਿਰੇ ਤੇ ਗੰਢ ਵਾਲੇ ਅਖਾਣ ਮੁਤਾਬਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੰਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪੱਤਰੀਆਂ ਜਾਂ ਦੋਹਰੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਦੇ ਜਾਂ ਨਾਨੇ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ ਛਥਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਮੱਥੇ ਤੇ ਹੱਥ ਮਾਰਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਵਰਤਾਮਾਨ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ, ਗੀਤ ਫਿਲਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ੀਮੇਵਾਰ ਹਨ ਉਹੋ ਉਹਨਾਂ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਲ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੱਤਰੇ-ਬਹੁਤਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਲਾਂ ਤੇ ਜੀਭ ਫੇਰਦੇ ਬਾਬੇ ਵੀ ਕੁਝ ਪਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਲਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਲੰਘ ਚੁਕਿਆ ਵੇਲਾ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੀਤ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਦਰਪਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸੀਸੀ ਨੂੰ ਸਾਡ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾਕਿ ਪੱਤਰਿਆਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਖੋਤੇ ਬਣ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਭਵਨਾਂ (ਮੈਰਿਜ਼ ਪੈਲਿਸਾਂ) ਵਿਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਦੇ ਜਾਂ ਲੱਚਰ ਅਧਿਕਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਤੇ ਢਾਡੀ ਗਾਇਨ ਖੋਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਦਾਦੀਆਂ, ਨਾਨੀਆਂ ਤੇ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਲਿਬਰੇਜ਼ ਲੰਬੀ ਹੋਕ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਖੋਲੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ 'ਚ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨ ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਗੋ ਕੱਢਣਾ, ਸੁਆਂਗ ਧਾਰਨਾ, ਲੰਬੀ ਹੋਕ ਵਾਲੇ ਸੁਰਗਾ ਤੇ ਘੋੜੀਆਂ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਕ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਵਿਰਸਾ ਤੇ ਵਿਰਸਤ ਗੁਆ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਸੱਤਰੇ-ਬਹੁਤਰੇ ਬਾਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੱਚਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਗੰਦੇ ਚਿੱਕੜ 'ਚ ਗਰਕ ਜਾਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਨੂੰ ਇਕ ਅਤਿ ਪਿੱਠਾਉਣੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਆਹ ਭਵਨਾਂ ਵਿਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗੁਰੂਪਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਧੰਨੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਬਗਰਤ ਗਏ ਸੱਤਰੇ-ਬਹੁਤਰੇ ਪੈਗ ਹੱਥ 'ਚ ਫੜ ਕੇ ਨੱਚਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਤਰੀਆਂ ਦੋਹਰੀਆਂ ਜਾਂ ਧੀਆਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬੈਠੀਆਂ ਹੋਣ। ਜਦੋਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਐਨਾ ਨਿੱਘਰ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਹਿਨਮਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਆਪਟੀਆਂ ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਥੂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੱਥ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਝੂਢੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤੇ ਜਾਂ ਪੁੱਤੇ ਪੱਤਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਆਣ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦੇ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਅਜਿਹਾ ਝੱਲ ਪਿਲਾਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅਮਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿੱਕਰਾਂ ਬੀਜ ਕੇ ਦਾਖਾਂ ਭਾਲੁਣ ਵਾਲੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਭੁੱਲ ਕੇ ਰਹਿਨਮਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਹਰ ਰਸਾਂ ਰਿਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਭੀ ਜੀ.ਸੇ. ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਜਾਂ ਮਰਗ ਦੇ ਭੋਗ ਮੌਕੇ ਭਾਈ ਜੀ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨੀਏ ਚੰਗੇ ਸਾਉਂਡ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਜੀ.ਸੇ. ਸਿਸਟਮ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਇਨ ਤੇ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵਾਂ ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਚਾਹ ਪਕੋੜਿਆਂ ਦੇ ਲੰਗਰਾਂ ਤੇ ਜਾਂ ਗਾਰਮੀ ਵਿਚ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਛਥੀਲਾਂ ਤੇ ਭੀ ਜੀ.ਸੇ. ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਰਥਾਬ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੋਂ ਦੀ ਪੈਂਨ ਹੋਣ ਲਿਤਾਵ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਉਹ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮੁੱਚਾ ਰੁਝਾਨ ਇਕ ਸੋਨ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮਨੁਖ ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਅੰਨੇ ਥੋੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚਿੱਠੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਣਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੀ.ਸੇ. ਸਿਰਫ ਵਿਆਹ ਭਵਨਾਂ ਵਿਚ ਗਾਇਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੁਝਾਨ ਹੋਵੇ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਹੜਾ ਨਹੀਂ ਵਸਦੇ ਉਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੀ ਹਨ। ਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਸਪੀਕਰ ਨਹੀਂ ਬੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਉਥੇ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਇਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੀ ਓਨਾ ਕੁ ਸੰਭਿਤ ਵੱਜਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਖੱਲ ਰਨਾ ਪਾਵੇ। ਪਰ ਏਥੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੈਂਟਾਂ ਖਾਤਰ ਲੋਲੀਪਾਪ

ਵਰਗੇ ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਭੀ ਜੀ.ਸੇ. ਸਿਸਟਮ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੋਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜੜੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਫੇਰ ਉਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ, ਅਣਖ ਨੂੰ ਸਿਉਂਕ ਖਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਸਕਾਰ ਸਾਥੋਂ ਗੁਆਚ ਗਏ ਹਨ। ਕਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਉਬਦੀਲੀ ਹੈ-ਤਬਦੀਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਲਈ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦਾ ਜਾਂ ਸਲਵਾਨ ਦੀ ਉਮਰ ਵਰਗੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ 20-25 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣ ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਬੇ ਵੱਲੋਂ 7-8 ਸਾਲ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਵਰਗੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਬੀਤੀ ਬਦਲੈਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਉਬਦੀਲੀ ਕਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਗਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਉਹ ਗਾਇਕੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਬਾਬ ਦੀ ਜਾਂ ਚਿੱਟੇ ਨਸੇ ਦੀ ਜਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਮਗਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲਗਾਵਿਆਂ ਦੀ ਖਰੋਜ਼ ਮਗਰ ਪਏ ਕਈ ਕੁੜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਫਿਲਮਾਂ ਕਣ ਨੂੰ ਵੀ ਉਬਦੀਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇ ਜਾਂ ਪੱਤਰੀਆਂ ਦੋਹਰੀਆਂ ਦੋਹਰੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਹਿਣ 'ਚ ਬਹਿ ਕੇ ਉਥਰ ਜਾਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੌਨੋਗੇ? ਜੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਠੱਲ ਕੇਣ ਪਾਉ? ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ੇਵੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤੇ ਧੀਆਂ, ਪੱਤਰੀਆਂ ਦਾ ਉਥਰ ਜਾਣਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ ਜੇ ਅਣਖ ਬਾਬੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡੇ ਨਾਲ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਬੋਧਿਕ ਖੇਡੇ ਨਾਲ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਇਸ ਲਕੀਰ ਦੇ ਆਰ ਜਾਂ ਪਾਰ ਪੜਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਰਤਾਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦ